

STUDENTSKÉ VOLBY

DO EVROPSKÉHO
PARLAMENTU

2014

Jeden svět
na školách

Program společnosti Člověk v tísni

OBSAH

Úvod	4
<i>(Karel Strachota)</i>	
Evropský parlament	6
<i>(Zuzana Kasáková)</i>	
Demokratická legitimita EU	15
<i>(Vendula Ženatá)</i>	
Evropská unie – demokracie a lidská práva	17
<i>(Bára Procházková)</i>	
Trochu jiný pohled na některá tvrzení o EU	19
<i>(Jan Husák)</i>	
Mladí lidé a EU	23
<i>(Jan Husák)</i>	
Aktivity:	
MLADÍ LIDÉ V EVROPSKÉM PARLAMENTU	26
CO VOLÍM, KDYŽ VOLÍM	29

JEDEN SVĚT NA ŠKOLÁCH

Člověk v tísni, o. p. s.
Šafaříkova 24, 120 00 Praha 2
www.jsns.cz
e-mail: studentskevolby@jsns.cz

Autoři:

Informační texty: Zuzana Kasáková, Jan Husák, Bára Procházková, Vendula Ženatá
Aktivity: Jan Husák, Vendula Ženatá, Jana Havlíčková, Karolína Puttová, Tereza Vodičková

Redakce:

Karolína Puttová, Karel Strachota, Vendula Ženatá, Jana Havlíčková

Na přípravě publikace se dále podíleli:

Linda Šilingerová, Hana Valentová, Pavla Kučerová

Grafická úprava: >o< mowshe
Rok vydání: 2014

Fotografie: archiv JSNŠ, archiv ZEK ČR

© Člověk v tísni, o. p. s.
Všechna práva vyhrazena

ISBN 978-80-87456-47-7

ÚVOD

V letošním roce pořádá společnost Člověk v tísni, vzdělávací program **Jeden svět na školách**, poprvé **Studentské volby do Evropského parlamentu**.

První studentské volby se konaly v roce 2010 několik týdnů před volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Studentům středních škol jsme prostřednictvím „voleb nanečisto“ chtěli přiblížit základní demokratické principy, seznámit je s volebním systémem a také zvýšit podíl prvovoličů při skutečných volbách. Pozdější výzkum potvrdil, že jsme si stanovili reálné cíle: o 6 % stoupla účast prvovoličů v řádných volbách z řad studentů, kteří se předtím zúčastnili voleb ve své škole.

Z ohlasů pedagogů na minulé studentské volby vyplývá, že uspořádání voleb ve škole podporuje znalosti žáků v **různých vzdělávacích oblastech** (například Člověk a společnost), přirozeně implementuje řadu **průřezových témat** (například Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova) a posiluje **klíčové kompetence žáků**, zejména těch, kteří se aktivně podílejí na přípravě a organizaci voleb ve škole.

Studentské volby jsou součástí našeho dlouhodobého projektu **Kdo jiný?**, který se snaží zvýšit aktivní účast mladých lidí na občanské společnosti a usiluje o to, aby lépe využívali možnosti a prostor, který jim demokracie nabízí. Týmy žáků základních a středních škol uspořádali v rámci projektu Kdo jiný? desítky samostatných akcí a projektů vztahujících se k různým oblastem veřejného života a celospolečenským tématům, jako jsou rovné příležitosti, postavení menšin, moderní československé dějiny, životní prostředí, rozvojová spolupráce, přistěhovalectví, sociální problematika atd.

V letošním roce chceme zodpovědný přístup a činorodost mladých lidí podpořit také udělením ceny za občanskou aktivitu, počin či postoj pozitivně ovlivňující život v komunitě či celé společnosti. Cenu pod názvem **Gratias Tibi** vyhlásíme ve spolupráci s partnery poprvé v červnu 2014. Cena a zejména přehlídka projektů a aktivit mladých lidí na www.gratias Tibi.cz by měla dále rozšířit naše snahy dlouhodobě poukazovat na to, že popisování náctiletých coby povrchních konzumentů, kteří se chtějí jen bavit a užívat si, je dlouhodobě zažitým zkreslujícím stereotypem.

Studentské volby do Evropského parlamentu 2014 rozšiřují dosavadní tradici studentských voleb o evropský rozměr. Přestože se politika na této úrovni zdá běžnému občanovi vzdálená, ovlivňuje jeho každodenní život. Vzhledem k tomu, že studentské volby si kladou za cíl seznámit studenty se základními demokratickými principy a volebním systémem, je jasné, že v tomto kontextu není možné evropskou dimenzi vynechat.

Publikace, kterou držíte v ruce, obsahuje informační texty o fungování a volebním systému Evropského parlamentu, schematický přehled významných institucí EU, reakci na některé zkreslující výroky o EU či výběr příležitostí, které mladým lidem přináší členství České republiky v EU. Publikace v závěrečné části obsahuje aktivity, jež můžete využít při přípravě vyučovacích hodin, a také tipy na projekty jiných organizací, které se tématu voleb do Evropského parlamentu věnují z pohledu mladých lidí (Vím, proč volím; Evropa hrou).

Jsme rádi, že jste se rozhodli do **Studentských voleb do Evropského parlamentu 2014** zapojit a pomůžete žákům vnímat evropskou perspektivu občanství. Doufáme, že tímto způsobem znovu společně přispějeme k výchově zodpovědných, sebevědomých a aktivních občanů.

Věřím, že se tyto Studentské volby na vaší škole vydaří a děkuji všem, kteří se podílejí na jejich přípravě.

Karel Strachota
ředitel programu Jeden svět na školách

EVROPSKÝ PARLAMENT

Zuzana Kasáková

Evropský parlament (EP) je jedním ze stálých orgánů Evropské unie (EU). Reprezentuje zájmy občanů EU, kteří volí jeho členy v přímých volbách. Je tak orgánem, který v institucionálním rámci EU představuje základní demokratický prvek. Evropský parlament své aktivity vykonává zejména v Bruselu, ale také ve Štrasburku a v Lucemburku.

Jaké má Evropský parlament pravomoci?

V průběhu evropského integračního procesu se postavení Evropského parlamentu významně proměnilo. Zatímco na počátku 50. let, kdy byly položeny základy dnešní Evropské unie, měl pouze kontrolní funkci, dnes mu jeho pravomoci umožňují se zásadním způsobem účastnit rozhodovacího procesu EU a ovlivňovat jej. Pravomoci Evropského parlamentu lze rozdělit na legislativní, rozpočtové, kontrolní a jmenovací.

Legislativní pravomoci

V oblasti legislativního procesu zůstává role EP limitována. Evropský parlament není oprávněn iniciovat přijetí legislativního aktu, čímž se liší od národních parlamentů. Toto pravidlo bylo zmírněno Maastrichtskou smlouvou z roku 1993, která Parlamentu přiznala právo požádat Evropskou komisi o předložení legislativního návrhu, pokud jeho schválení považuje EP za nutný pro implementaci smluv.

Význam EP v procesu schvalování evropské legislativy se odvíjí rovněž od konkrétních politik (témat), která jsou projednávána. V oblasti rovných příležitostí, volného pohybu pracovníků či justiční spolupráce v trestních věcech se uplatňuje tzv. **řádný legislativní postup**, ve kterém EP spolupřihoduje s Radou EU. Obě instituce se tedy musejí na návrhu legislativního aktu shodnout. Pokud se tak nestane, návrh není přijat.

Další procedurou schvalování legislativních aktů je tzv. **zvláštní legislativní postup**. Ten se od předchozího mechanismu liší tím, že Parlament normu neschvaluje, ale buď pouze může vyjádřit svůj postoj (konzultuje), nebo je vyžadován jeho souhlas (v tomto případě EP s předloženou normou souhlasí nebo vyjadřuje zamítavé stanovisko, neovlivňuje ale její obsah). Zapojení EP formou konzultace je požadováno například u harmonizace nepřímých daní a vnitřního trhu. Souhlas je vyžadován kupříkladu při schvalování anti-diskriminačních opatření, víceletého finančního rámce či v otázce dohody o podmínkách vystoupení členské země z Evropské unie.

Rozpočtové pravomoci

V otázce rozpočtu má Evropský parlament od přijetí Lisabonské smlouvy v roce 2009 právo ovlivňovat celý rozpočet Unie, nikoli pouze nepovinné výdaje (například výdaje na udržitelný rozvoj), jak tomu bylo dříve. Tato změna představuje jednu z oblastí, ve kterých Lisabonská smlouva posílila pravomoci této přímo volené instituce. Od 70. let 20. století má EP pravomoc odmítnout rozpočet jako celek. Souhlas s rozpočtem musí svým podpisem stvrdit předseda Evropského parlamentu. Pokud by tak odmítl učinit, rozpočet by nevstoupil v platnost. Tato pravomoc dává Evropskému parlamentu důležitý vyjednávací potenciál, který EP umí obrátit využit.

Kontrolní a jmenovací pravomoci

Poslední okruh kompetencí se týká oblasti kontroly a jmenování. Nejsilnější pravomoci v této oblasti získal Evropský parlament vůči Komisi. Parlament je oprávněn volit předsedu Evropské komise, na druhé straně jej ale nemůže odvolat. Komisi schvaluje jako celek, přičemž se zde uplatňuje neformálně zakotvená procedura slyšení, která EP dává možnost složení Komise ovlivnit. Evropský parlament může také Komisi jako celku, nikoli jednotlivým komisařům, vyslovit nedůvěru. Slyšení Parlament uplatňuje také vůči prezidentu a členům Výkonné rady Evropské centrální banky a kandidátům na funkci v Účetním dvoře. Za účelem větší demokratické kontroly aktivit Evropské komise bylo Parlamentu přisouzeno schvalovat všeobecnou zprávu o její činnosti včetně práva udělit Komisi absolutorium za plnění rozpočtu. Zároveň získal EP právo jednotlivé členy Komise interpelovat. Vůči Radě EU a Evropské radě zůstává kontrolní pravomoc Parlamentu slabší.

Evropská komise zastupuje mezi institucemi Evropské unie nadnárodní princip, to znamená, že prosazuje zájmy EU jako celku a tvoří protiváhu zájmům jednotlivých členských států. Je strážkyní smluv, iniciátorkou legislativy a výkonným orgánem Evropské unie.

Zdroj: www.euroskop.cz

V rámci dohledu nad dodržováním pravidel získal EP několik nástrojů. EP jmenuje evropského ochránce veřejných práv, jehož funkce byla zřízena Maastrichtskou smlouvou. Parlament má také pravomoc zřizovat vyšetřovací výbory, když se domnívá, že dochází k porušování nebo nesprávnému uplatňování evropského práva členskými státy. Dalším nástrojem je

zajištění petičního práva pro občany EU, kteří mohou prostřednictvím Parlamentu požádat o nápravu škody, kterou jim způsobila činnost institucí EU.

Jaká je struktura Evropského parlamentu?

V čele Evropského parlamentu stojí **předseda**, který reprezentuje Parlament navenek a řídí jeho činnost. Společně se čtrnácti místopředsedy tvoří **předsednictvo EP**, které se zabývá finančními, organizačními a administrativními záležitostmi a je voleno na 2,5 roku.

Stěžejní roli hrají v činnosti Parlamentu **politické skupiny** (tzv. evropské frakce; viz dále), do kterých se podle své politické orientace sdružují poslanci zvolení v jednotlivých členských státech. Mají právo navrhnout kandidáty na předsedu EP, místopředsedy a kvestory, podílejí se na jmenování členů výborů, podvýborů a meziparlamentních delegací. Mohou také předkládat doporučení Radě EU. Každá skupina má vlastní strukturu, kterou tvoří předseda nebo předsedové, předsednictvo, národní delegace a sekretariát. Počet politických skupin se s každým novým funkčním obdobím EP může měnit. Ve funkčním období 2009–2014 jich v EP působilo sedm. Existovala i „skupina“ tzv. nezařazených poslanců, kteří se z ideových či jiných důvodů rozhodli do žádné skupiny nevstoupit, nebo z ní byli vyloučeni. S ohledem na pravomoci skupin jsou poslanci, kteří se rozhodli zůstat mimo tato uskupení, znevýhodněni. Právě předsedové politických skupin totiž společně s předsedou EP tvoří tzv. **Konferenci předsedů**, která přijímá politická rozhodnutí.

Výbory představují důležitou složku EP, neboť vypracovávají legislativní návrhy, zprávy z vlastního podnětu a pozměňovací návrhy, o kterých se pak v plénu debatuje a hlasuje. Ve funkčním období 2009–2014 bylo v EP zřízeno dvacet stálých výborů, jejichž složení reflektuje zastoupení jednotlivých politických proudů v plénu. Výbory kladou důraz na transparentnost a jejich jednání jsou veřejná. Mohou také vytvářet různé podvýbory a dočasné výbory, které řeší zásadní otázky, kterým EU v dané době čelí. Výbory se setkávají zejména v Bruselu, zatímco plenární zasedání Parlamentu probíhají ve Štrasburku.

Na činnosti EP se významnou měrou podílí i jeho **sekretariát**, který zajišťuje běžnou administrativní agendu EP. Sídlí v Lucemburku, zaměstnává kolem 5 000 úředníků a zajišťuje například také překlady dokumentů a tlumočení.

Volby do Evropského parlamentu

První přímé volby do Evropského parlamentu proběhly v roce 1979. Zavedením všeobecných voleb je Parlament vnímán jako reprezentant občanů členských států na evropské úrovni. Přímá vazba na „evropský lid“ Parlamentu slouží jako zdroj legitimacy pro jeho činnost v rámci EU. Rozšiřování pravomocí Parlamentu tak bývá také často vnímáno jako způsob, kterým se rozhodování na evropské úrovni stává demokratičtější. Legitimita EP je ale oslabována neustále se snižující účastí voličů v evropských volbách a omezena principem tzv. **degresivní proporcionality**, na jehož základě dochází k rozdělení parlamentních křesel mezi jednotlivé členské země a jenž znevýhodňuje lidnaté státy (například Německo) oproti méně lidnatým (například Malta).

Volby do EP se ve všech členských zemích Evropské unie konají každých pět let, vždy od čtvrtka do neděle. Jednotlivé členské státy tak mohou volby uspořádat v dny, kdy jsou občané zvyklí volit (například v České republice v pátek a v sobotu). Od roku 1999 platí, že všechny země používají pro evropské volby proporční systém, přičemž záleží na rozhodnutí a volební tradici každé země, jaký konkrétní typ poměrné volby si zvolí. EU pouze upravuje **minimální hranici** umožňující politickým stranám vstup do Evropského parlamentu, která nesmí být vyšší než 5 %.

Voleb se může zúčastnit každý občan Evropské unie, který je zaregistrován na seznamu voličů. Výkon aktivního a pasivního volebního práva se v jednotlivých zemích liší. Například v Rakousku mají **právo volit** občané od 16 let a být voleni od 18 let. Naopak v osmi členských státech (Dánsko, Finsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Slovinsko, Švédsko) může občan vykonávat aktivní i pasivní volební právo po dosažení věku 18 let.

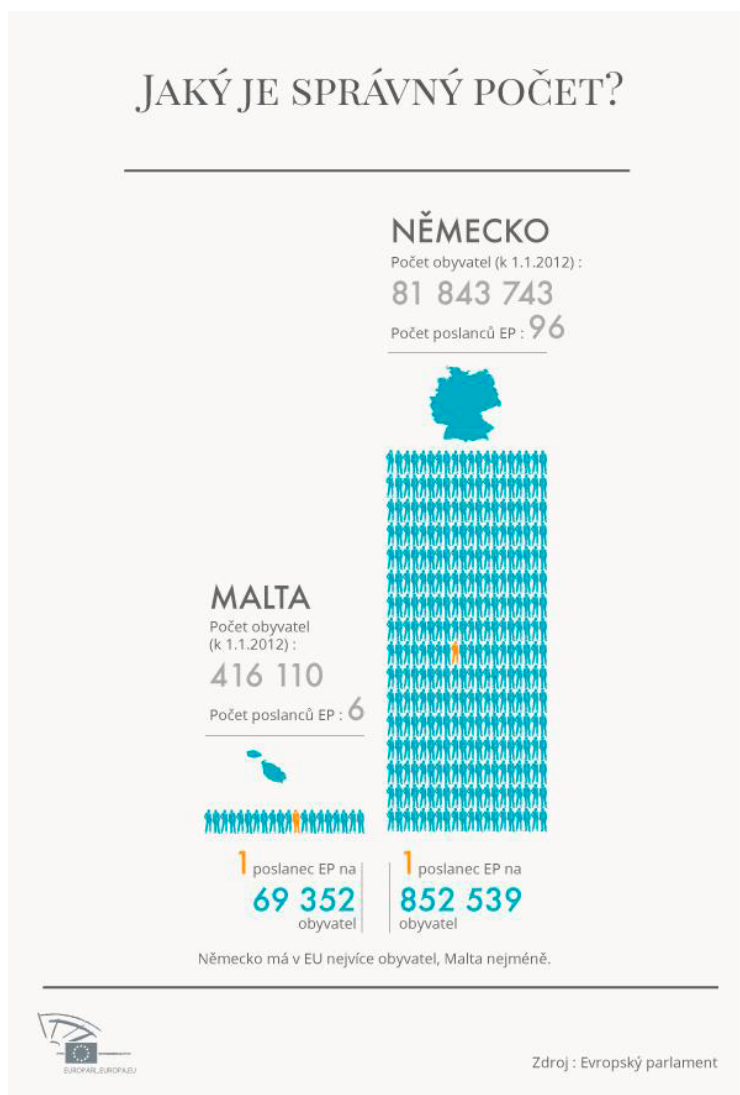

Právo volit a kandidovat ve volbách do EP lze uplatnit i **na území jiného členského státu EU**. Postupy jsou upraveny vnitřními předpisy jednotlivých zemí EU. Právo volit mají i občané britského Commonwealthu, například Kanadáné. Platí ale, že tito voliči musí být uvedeni na seznamu voličů ve Spojeném království.

Rovněž **velikost volebních obvodů** se v jednotlivých členských zemích liší. Například Spojené království je rozděleno do jedenácti volebních obvodů, Itálie do pěti, Belgie do dvou.

Hlasování v evropských volbách ve většině členských států není povinné. Výjimku představují Belgie, Kypr, Lucembursko a Řecko, kde je účast ve volbách povinností občanů.

Výkon funkce poslance Evropského parlamentu není slučitelný s členstvím v národním parlamentu a vládě, ani s výkonem funkce v evropských institucích a orgánech.

Zdroj: www.elections2014.eu/cs/news-room

Volby do Evropského parlamentu v České republice

Česká republika se poprvé evropských voleb zúčastnila v červnu 2004, krátce po svém vstupu do Evropské unie. Volby do Evropského parlamentu zde probíhají v souladu s volební tradicí v pátek a v sobotu. Na rozdíl od voleb do Poslanecké sněmovny tvoří Česká republika pro evropské volby jeden volební obvod. To znamená, že strany sestavují jednu kandidátku pro celou Českou republiku. Právo volit má každý, kdo dosáhl věku 18 let. Právo být volen je přiznáno občanům po dosažení věku 21 let. Voleb do Evropského parlamentu se v České republice mohou účastnit také občané jiných členských států EU v případě, že v den voleb dosáhli minimální hranice 45 dnů přihlášení k trvalému nebo přechodnému pobytu v ČR.

Volby 2014

Volby do Evropského parlamentu se v roce 2014 uskutečnily ve dnech 22.–25. května 2014. Po rozšíření EU o Chorvatsko v červenci 2013 měl Evropský parlament 766 poslanců. Ve volbách 2014 budou ale občané EU v souladu s ustanovením Lisabonské smlouvy hlasovat o 751 mandátech, přičemž platí, že maximální počet křesel připadajících na jeden stát je 96, minimální pak šest. Oficiální volební kampaň byla zahájena samotným Evropským parlamentem v září 2013. Cílem EP je poskytnout voličům co nejvíce informací o roli a fungování Parlamentu v EU a zvýšit tak zájem evropských občanů o tyto volby, neboť účast od roku 1979 klesá. V posledních volbách v roce 2009 dosáhla průměrná volební účast 43 %, přičemž nejnižší účast je v zemích střední a východní Evropy, které vstoupily do EU v letech 2004 a 2007.

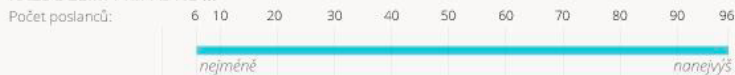
V České republice proběhnou volby do Evropského parlamentu 23. a 24. května 2014. Voleb se zúčastní přes dvě desítky politických uskupení, která budou usilovat o 21 křesel, tedy o jeden mandát méně, než jakým Česká republika disponovala ve funkčním období EP 2009–2014.

VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU 2014: MÉNĚ JE VÍCE?

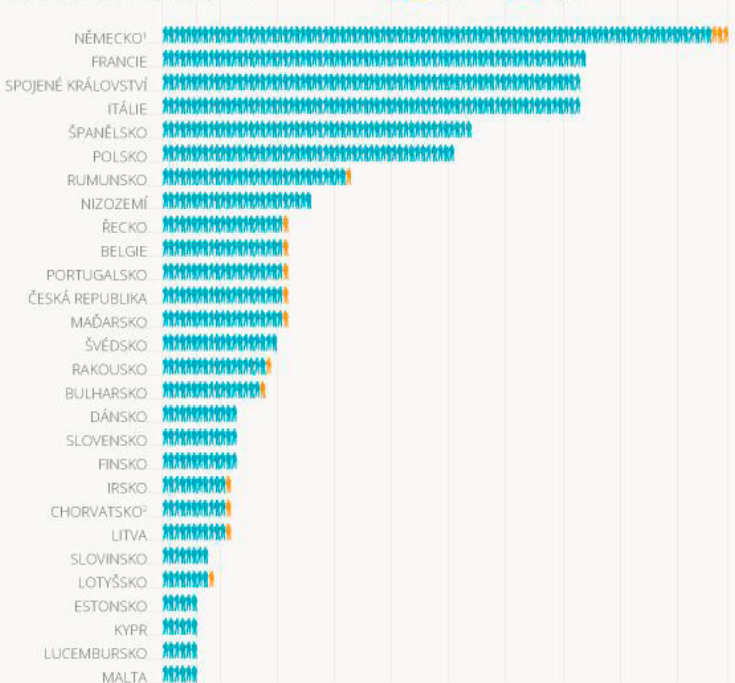
KOLIK POSLANCŮ EP BUDEME VOLIT V ROCE 2014?

751 750 POSLANCŮ + 1 PŘEDSEDA

KAŽDÉ ZEMĚ PŘÍPADNĚ ...

MÉNĚ KŘESEL PRO VÍCE ZEMÍ

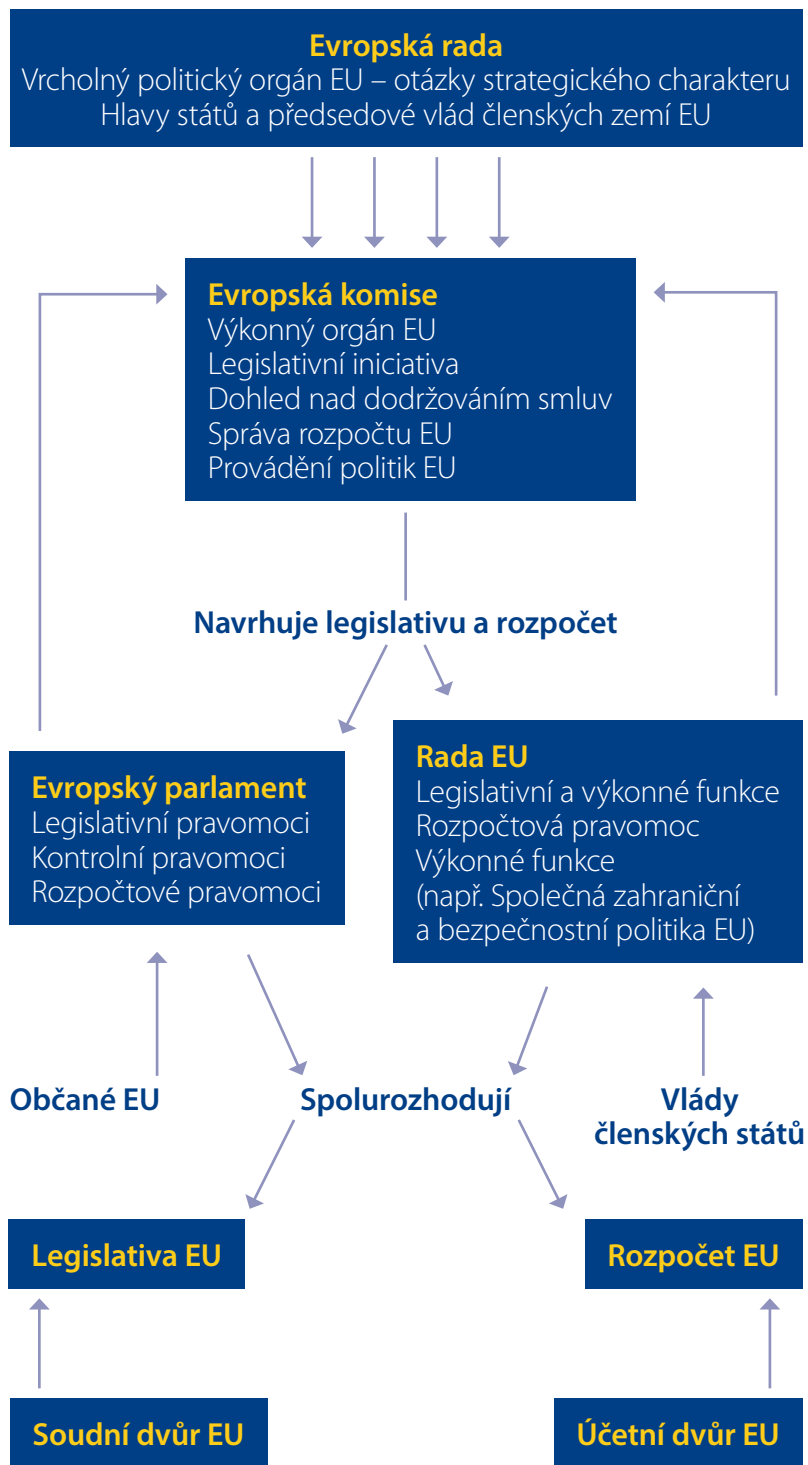
CELKEM **766** **751**

¹ Počet německých poslanců se sníží z 99 na 96 (nejvyšší možný počet stanovený Lisabonskou smlouvou)
² Chorvatsko se stane členem EU 1. července 2013

Zdroj : Evropský parlament

Zdroj: www.elections2014.eu/cs/news-room

Politické skupiny v Evropském parlamentu 2009–2014

Politická skupina	Předseda	Počet členů
Skupina Evropské lidové strany (EPP)	Joseph Daul	275
Skupina Progresivní aliance socialistů a demokratů (S&D)	Hannes Swoboda	195
Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu (ALDE)	Guy Verhofstadt	85
Skupina Zelených a Evropské svobodné aliance (Zelení/EFA)	Rebecca Harms, Daniel Cohn-Bendit	58
Skupina Konfederace sjednocené levice a Severské zelené levice (GUE/NGL)	Lothar Bisky	35
Skupina Evropských konzervativců a reformistů (ECR)	Martin Callan	56
Skupina Evropa svobody a demokracie (EFD)	Francesco Enrico Speroni	33
Nezařazení poslanci		29

Poslanci Evropského parlamentu zvolení v České republice na funkční období 2009–2014 působili v následujících politických skupinách. Poslanci za KDU-ČSL (2) se stali členy skupiny EPP, za ČSSD (7) skupiny S&D, za KSČM (4) skupiny GUE/NGL, za ODS (9) skupiny ECR.

Odkazy

EurActiv.cz, www.euractiv.cz

Evropský parlament
www.elections2014.eu
www.europarl.europa.eu

Euroskop.cz, www.euroskop.cz

Dočkal Vít, Kaniok Petr, Závěšický Jan, *Evropský parlament* (Brno: Mezinárodní politologický ústav, Masarykova univerzita, 2007).
 Šlosarčík Ivo, Kasáková Zuzana a kol. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva* (Praha: Grada, 2013).

DEMOKRATICKÁ LEGITIMITA EU

Vendula Ženatá

Ať už člověk vnímá dnešní Evropskou unii jako mezikrok k celoevropské federaci nebo zastává názor, že další přenášení pravomocí na evropskou úroveň není žádoucí, jedno je jasné: z hlediska institucionálního uspořádání je Evropská unie ve světě unikátní; a nemůžeme ji zkrátka chápat jako klasickou mezinárodní organizaci. V jejím fungování najdeme jak prvky nadnárodní (zejména Evropskou komisi), tak mezivládní (především Radu EU), a proto bývá EU často označována latinským pojmem *sui generis*, který znamená „jedinečný“ či „svého druhu“. Na počátku evropské integrace stála myšlenka, že jestli má vznikající organizace být úspěšná v tom, co si zakládající státy předsevzaly, je potřeba ji založit na principu supranacionality, tzn. delegovat určité politické pravomoci na nezávislý orgán. Na druhou stranu ale EU není ani federací; členské státy totiž mají nadále zásadní vliv na tvorbu jednotlivých politik a celý integrační proces.

Evropská integrace ovšem v průběhu času vedla k posilování exekutivy na evropské úrovni. Stále větší část legislativy byla tvořena mimo parlamenty členských států. Mnozí zastávají názor, že tento proces vedl k tomu, že rozhodování čím dál více probíhá mimo vliv národních parlamentů, a tedy není pod dostatečnou demokratickou kontrolou. Tento problém bývá často označován termínem **demokratický deficit**. Původně byl demokratickým deficitem míněn fakt, že Evropský parlament nebyl volen občany (což se změnilo v roce 1979, kdy proběhly první přímé volby do EP), nebo později také skutečnost, že Evropský parlament má slabou roli a neplní tak klasickou kontrolní funkci. V širším významu jsou dnes demokratickým deficitem míněny různé problémy spojené s rozhodováním na nadnárodní úrovni, například nedostatek politické soutěže na evropské úrovni, problémy s transparentností a politickou odpovědností nebo také to, že rozhodování na této úrovni je pro běžného občana vzdálené a nesrozumitelné.

Shoda na tom, jak velký problém demokratický deficit EU představuje, ovšem neexistuje. Mnozí například argumentují, že jednotlivé – demokraticky volené – vlády jsou reprezentovány v Radě EU, která má významnou roli při schvalování legislativy a hlas občanů tak slyšet je, byť nepřímou. Otázkou také zůstává, jestli kritéria pro posuzování demokratických kvalit EU nejsou nastavena příliš přísně; i jednotlivé státy totiž v tomto ohledu bezpochyby mají co zlepšovat. Navzdory tomu bylo nicméně v posledních letech přijato mnoho institucionálních změn, jejichž cílem je posílení demokratické legitimacy EU (naposledy přijetím Lisabonské smlouvy). Patří mezi ně především významné posilování pravomocí Evropského parlamentu (a to zejména vůči Evropské komisi, ale i Radě EU), zavedení Evropské občanské iniciativy (nástroje posilujícího přímou demokracii, kterým evropští občané mohou vyzvat Evropskou komisi k předložení návrhu právního aktu) nebo například snaha popularizovat volby do EP a zvýšit tak účast ve volbách,

a tím i legitimitu Evropského parlamentu. Za účelem zvýšení transparentnosti se také schvalování legislativy v Radě EU nově odehrává veřejně.

Přestože existence demokratického deficitu EU vyplývá z principu supranacionality (zosobněném zejména Evropskou komisí, tedy „evropskými byrokraty“), je zřejmé, že evropské společenství si uvědomuje nutnost trvale přezkoumávat jeho dopady a podniká aktivní kroky k dosažení jejich přijatelné míry.

EVROPSKÁ UNIE – DEMOKRACIE A LIDSKÁ PRÁVA

Bára Procházková

Instituce Evropské unie intenzivně sledují aktuální dění v členských státech i na jiných kontinentech. Nejsou však pouze pasivními pozorovateli: když něco odporuje základním demokratickým pravidlům, na situaci různým způsobem reagují.

Evropská unie může mluvit jedním hlasem prostřednictvím svých institucí, jako tomu bylo například v roce 2011. Tehdy maďarská vláda přijala nové mediální zákony, které byly kritizovány pro omezování svobody slova, a kritici mluvili dokonce o zavedení cenzury. To se samozřejmě neslučuje se základními hodnotami, které EU zastává. Proto se debata o této otázce rozpoutala nejen v Evropském parlamentu, ale i Evropská komise nakonec vyhodnotila, že zákon je v rozporu se směrnicí o audiovizuálních médiích a především s Listinou práv a svobod Evropské unie. Nakonec vyzvala maďarskou vládu, aby zákon změnila. Jeden maďarský europoslanec tehdy řekl, že „kdyby zákon nekritizovala přímo Evropská komise, maďarská vláda by nikdy neustoupila“.

Zatímco v maďarském případě zakročily instituce EU, jindy se setkáváme s konkrétními diplomatickými kroky jednotlivých členských států. Ty tak chtějí veřejně demonstrovat, že EU je společenstvím určitých hodnot a norm a kdo tyto hodnoty nedodrží, jako by do spolku nepatřil. Příkladem bylo Rakousko v době, kdy se součástí tamní vlády v roce 2000 stala i Strana svobodných populistů Jörga Haidera. Ten veřejně propagoval nacionalistické a krajně pravicové názory. V reakci na to vyzval ministr zahraničí Belgie své spoluobčany, aby nejezdili do Rakouska lyžovat, a Finsko z Vídně odvolalo svého velvyslance. Členské státy také vyloučily zástupce Rakouska z různých neformálních setkání a nepozvaly je rovněž na některé důležité události či oslavy.

Evropská unie však nesleduje situaci jen ve svých členských zemích, ale zasazuje se o lidská práva i v jiných státech. Jedním z příkladů je Jasmínová revoluce v Tunisku (na přelomu let 2010 a 2011), kdy EU vyjádřila podporu tamním svobodným prezidentským a parlamentním volbám. Eurokomisaři vydávají nejen oficiální prohlášení, ale slibují také dlouhodobou (někdy i finanční) podporu demokratického rozvoje v zemi. Tunisku tak EU například pomohla při řešení sociálních problémů mládeže či při odstraňování nedostatků v soudnictví.

Je bezesporu těžké najít správnou míru zasahování do dění v jiných zemích. Nežádka si EU vyslouží kritiku za to, že zasahuje málo a měla by na narušitele lidských práv vyvíjet větší tlak a uvalovat přísnější sankce. Jindy zase kritické hlasy říkají, že EU zasahuje až příliš a narušuje tím samostatnost jednotlivých států. Důležité ale je, že Evropská unie nepřestává dodržování

demokracie a lidských práv sledovat a upozorňuje, když jsou tyto hodnoty jakkoliv ohroženy.

Evropský soud pro lidská práva

Další institucí, která se zabývá dodržováním lidských práv v Evropě, je Evropský soud pro lidská práva. Tento soud interpretuje dodržování **Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod**, která vznikla v rámci mezivládní organizace **Rady Evropy** a je základem právní ochrany lidských práv v Evropě na mezinárodní úrovni.

Evropský soud pro lidská práva tak není institucí Evropské unie (nejvyšším soudem EU je **Soudní dvůr Evropské unie**), ale vzhledem k tomu, že všechny státy EU přistoupily k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod a také členství v EU je podmíněno členstvím v Radě Evropy a podpisem této úmluvy, je tento zásadní dokument úzce spjat s EU. Proces přístupu Evropské unie k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod bude pravděpodobně dokončen v nejbližších letech.

Na Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku se může obrátit každý občan, který je přesvědčen, že v zemi, ve které žije, jsou porušována jeho lidská práva. K soudu ale nemůže přijít přímo, podmínkou je, aby soudní spor, o který se jedná, už prošel všemi úrovněmi státních soudů. Ročně soud dostává desítky tisíc podnětů, z ČR jich chodí stovky až tisíce. Většinou to jsou stížnosti na nepřiměřeně zdlouhavé soudní procesy. Asi nejznámějším rozsudkem soudu proti České republice bylo rozhodnutí, že stát diskriminuje romské děti v přístupu ke vzdělání, když v Ostravě byly děti posílány do zvláštních škol automaticky na základě původu a ne na základě svých schopností.

TROCHU JINÝ POHLED NA NĚKTERÁ TVRZENÍ O EU

Jan Husák

Na každé prohlášení se lze dívat z různých úhlů pohledu. Vybrali jsme proto pro vás k zamyšlení několik výroků souvisejících s Evropskou unií.

„Volený Evropský parlament stejně nic neovlivní“

Postavení Evropského parlamentu se v historii evropské integrace vyvíjelo. Zatímco dříve mohl Evropský parlament většinu návrhů jen konzultovat a doporučovat změny, dnes má již více pravomocí k ovlivňování evropských politik.

Od roku 1979 jsou evropští poslanci voleni přímo občany a s tím se začaly postupně zvyšovat jejich pravomoci. Poslední rozšíření pravomocí poslanců Evropského parlamentu souvisí s přijetím tzv. Lisabonské smlouvy (www.euroskop.cz/192/sekce/lisabonska-smlouva/). Po jejím schválení má Evropský parlament – až na výjimky – stejnou váhu v evropském rozhodování jako Rada EU, tedy zástupci vlád jednotlivých členských států EU.

Evropský parlament je také vedle Rady EU jedinou institucí EU, která má pravomoc přijímat novou evropskou legislativu, jejíž návrhy připravuje Evropská komise. Jedná se o tzv. **řádný legislativní proces**, který se vztahuje na většinu legislativy EU.

V případě, že se Evropský parlament nemůže shodnout s Radou EU, usilují zástupci obou institucí – tedy vlád členských států a Evropského parlamentu – o společnou dohodu v tzv. **dohodovacím řízení**.

Evropská legislativa ovlivňuje cca 80 % veškeré české legislativy, a proto stojí za to přijít k volbám a ovlivnit tak, kdo v Evropském parlamentu rozhoduje.

„EU nám zakázala pomazánkové máslo“

Jedním z pilířů Evropské unie je tzv. jednotný trh, jehož smyslem je zajistit volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu. V rámci jednotného trhu platí pravidla závazná pro všechny jeho účastníky.

Cílem těchto opatření je sjednocení požadavků na bezpečnost, hygienu a kvalitu. Nesplnění požadavků ovšem neznamená úplný zákaz prodeje, ale pouze jeho omezení. Tradiční lokální potraviny jsou zároveň chráněny známkami na základě původu (například Pohořelický kapr), zeměpisného označení (například hořické trubičky) či receptury (například špekáčky). Takto chráněných potravin je v ČR celkem 33. Pomazánkové máslo ovšem mezi chráněné potraviny v České republice nepatří a podléhá proto pravidlům platným pro jednotný trh.

Předpisy Evropské unie říkají, že výrobek je možné označit názvem „máslo“ jen v případě, pokud obsahuje minimálně 80 % tuku. Obsah tuku v pomazánkovém másle bývá v závislosti na značce mezi 20–40 %. Odlišné jsou i vstupní suroviny k výrobě pomazánkového másla. Místo mléka je základem pro výrobu mléčná sušina či zakysaná smetana. Pomazánkové máslo tak nespĺňuje definici másla, a proto evropská regulace zakazuje užívání pojmu, který by mohl klamat zákazníky z jednotného trhu. Pomazánkové máslo se může dále vyrábět i prodávat, ovšem z rozhodnutí Soudního dvoru EU pouze pod názvem, který je v souladu s evropskou legislativou.

„EU zakázala zabijačky“

Byla to skutečně Evropská komise, kdo navrhl změnu pravidel týkajících se zabíjení domácích zvířat, a tedy i tradičních zabijaček. Tento návrh měl především dva cíle: sjednotit pravidla v rámci jednotného trhu tak, aby se mezi státy příliš nelišila, a zároveň zajistit, aby pravidla nebyla zastaralá a odpovídala dnešním poznatkům o porážkách a vhodném způsobu zacházení se zvířaty. Důraz je kladen třeba na omračování zvířat – norma stanoví, že má probíhat humánním způsobem, například pomocí jatečních pistolí a nikoliv kladivem jako v minulosti. Důležité je, že tato pravidla byla schválena Radou EU, tedy představiteli vlád členských států, včetně vlády ČR, a to během jejího předsednictví v Radě EU. Úřadující ministr zemědělství Jakub Šebesta tehdy dokonce označil finální podobu rozhodnutí za „velký diplomatický úspěch“.

Před časem se v médiích objevilo, že Evropskou unií vynucená novela veterinárního zákona zakazuje tradiční české zabijačky s tím, že již nebude možné provádět zabijačky veřejně. Fakt, že jsou produkty z domácí porážky určeny pouze pro užití v dané domácnosti, je přitom definován veterinárními předpisy již od roku 1961. Už před novelou zákona, která vzbudila pozornost v médiích, tedy bylo možné porážet prasata pouze pro domácí účely nebo na jatcích. České televizi za odvysílání této fakticky chybné informace byla dokonce Radou pro rozhlasové a televizní vysílání uložena pokuta.

Produkty ze zabijaček se tak samozřejmě smí prodávat pořád, avšak stejně jako dříve jen po kontrole kvality výrobku a za předpokladu, že prase bylo poráženo na certifikovaném místě, za dodržení hygienických podmínek a kvalifikovaným řezníkem. Doma si tedy zabijačku můžete zorganizovat tak jako dříve. Jen výrobky z domácí zabijačky jsou již přes 50 let určeny výhradně pro vaši spotřebu.

„EU zakázala klasické žárovky“

Případ zákazu žárovek ilustruje, jak důležité je zkoumat původ legislativy. Když se mluví o Bruselu, který jednotlivým státům svévolně diktuje, co smí a nesmí, je tím nejčastěji myšlena Evropská komise, která má pravomoc iniciovat legislativu a mezi institucemi EU představuje nadnárodní prvek. Důležité je ovšem zmínit, že v případě žárovek to nebyla Evropská komise, která jako první přišla s návrhem na změnu. Byla to Evropská rada, tedy vedoucí představitelé členských států, kdo vyzval Evropskou komisi „k urychlenému předložení návrhů, aby bylo možné přijmout požadavky na zvýšenou energetickou účinnost kancelářského a pouličního osvětlení do roku 2008 a žárovek a jiných forem osvětlení v domácnostech do roku 2009“.

Rada EU (konkrétně ministři pro energetiku včetně zástupce českého ministerstva průmyslu a obchodu) pak vyzvala Evropskou komisi, aby „předložila v roce 2008 návrh nařízení, kterým bude zahájen proces postupného stahování klasických žárovek z trhu“. Navržená legislativa pak byla schválena Radou EU (tzn. představiteli občany volených vlád členských států, tedy i ČR) a Evropským parlamentem (jehož zástupce si evropští občané volí přímo). Ve věci zrušení klasických žárovek tedy zcela zásadní roli hráli představitelé vlád jednotlivých členských států (spíše než „byrokraté v Bruselu“) – včetně té, kterou jsme si zvolili my.

Nahrazování klasických žárovek těmi úspornějšími je celosvětový trend, který započaly v roce 2005 Brazílie a Venezuela. Ke stejnému kroku se postupně přidávaly a přidávají další státy jako Kanada, Spojené státy americké, Austrálie, Švýcarsko nebo Rusko.

Další země by se k tomuto kroku zřejmě připojily také – bez ohledu na existenci EU. To, že i Česká republika usiluje o snížení spotřeby energií a ochranu životního prostředí, dokazuje česká národní legislativa, například energetická politika ČR či zákony o energiích. K nahrazení žárovek by tedy s největší pravděpodobností došlo i bez EU, byť naše členství tento proces patrně urychlilo.

Úspora alternativních světelných zdrojů se zachováním světelné účinnosti může být v případě tzv. kompaktních a LED žárovek až kolem 80 %. Halogenové a další povolené druhy uspoří se stejným světelným výkonem mezi 20–40 % energie. Zákazník si nyní může vybrat z různých typů světelných zdrojů. Neplatí tedy, že použití úsporných žárovek nutně znamená pobyt v pronikavém „neosobním“ světle, které produkuje vrčící zářivka pod unifikovaným krytem.

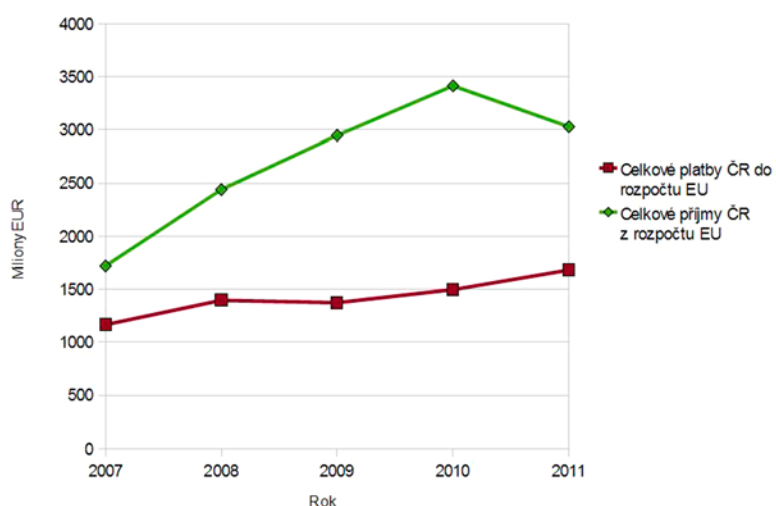
Životnost alternativních zdrojů světla je navíc v průměru mnohem delší, než tomu bylo u klasických žárovek. Při výrobě alternativní žárovky se také nevyužívá tolik vzácných zdrojů, jako byl například v případě klasických žárovek wolfram.

„EU platí nesmyslné projekty“

EU nabízí v rámci vyrovnávání rozdílů kvality života v jednotlivých státech různé fondy a programy, kde mohou zájemci požádat o podporu pro své projekty v jednotlivých členských státech. Státům nebo regionům, které jsou chudší, přispívá EU – a její ekonomicky úspěšnější státy – vyšší částkou.

Od vstupu do Evropské unie Česká republika zatím každým rokem ze společného rozpočtu EU více peněz přijala, než do něj odvedla, je tedy čistým příjemcem evropských peněz (viz graf). Tato bilance je dána zejména příjmy České republiky ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (neboli Kohezního fondu), které jsou určeny k vyrovnání rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů. Do rozpočtu EU přispívá Česká republika, stejně jako ostatní členské státy, částkou ve výši 1 % svého hrubého národního příjmu a částí daně z přidané hodnoty.

Každý stát se s EU domlouvá na tom, do jakých prioritních oblastí budou prostředky určeny. Záleží už potom na občanech, jaké projekty v těchto dohodnutých oblastech navrhnu a za podpory EU uskutečňuji. EU se snaží kontrolovat, jak byly prostředky využity. Základy pro případné zneužití prostředků tedy nevycházejí ze záměrů EU, ale jsou obsaženy v projektech, které připravují převážně občané EU (veřejné i soukromé instituce, organizace, firmy, sdružení atd.). Evropská unie podle svých pravidel a možností kontroluje, zda projekty splňují pravidla (zaměření), které si daný stát s EU domluvil.

Zdroj: www.ec.europa.eu/budget/figures/interactive/index_en.cfm

MLADÍ LIDÉ A EU

Jan Husák

Evropská unie nabízí mladým lidem řadu možností a příležitostí.

Svoboda cestování

Svoboda cestování je asi nejčastěji zmiňovanou výhodou v Evropské unii. EU je postavena na volném trhu osob, služeb, zboží i kapitálu. Občané EU mají legislativně zakotvena ve všech členských státech stejná práva jako občané daného státu. Díky tzv. Schengenské dohodě mohou také mezi řadou evropských zemí cestovat bez cestovního pasu, jen s občanským průkazem a bez celních kontrol na hranicích.

Studium v EU

V rámci EU je možné studovat školu v jiném státě. Díky novému programu Erasmus+ (http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_cs.htm) mohou mladí lidé absolvovat část studií v zahraničí, a to včetně aktivit mimoškolního vzdělávání. Nově mohou mladí lidé od EU dostat například podporu na celé dvouleté navazující magisterské studium v zahraničí.

Dobrovolnictví v EU

Všichni mladí lidé do 30 let mohou využít nabídky Evropské dobrovolné služby (<http://www.mladezvakci.cz/evropska-dobrovolna-sluzba/>). EU současně nabízí také možnost podpory vlastních vzdělávacích či dobrovolnických aktivit v EU (<http://www.mladezvakci.cz/>) i dobrovolnické humanitární programy v zemích mimo EU.

Práce a stáže v EU

Pro mnoho mladých lidí může být vycestování za první práci velmi dobrou zkušeností, při které se naučí nejen jazyk, ale také lépe zvládat různé životní situace. EU nabízí mladým lidem kromě zjednodušení placení daní a pojištění i další programy, například službu Tvoje první práce přes EURES (<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=993&langId=cs>), která pomůže najít práci snáze ještě před odjezdem za hranice ČR.

V minulých letech vyčlenila EU také několik miliard eur na podporu zaměstnávání mladých lidí po celé EU.

Podnikání v EU pro mladé lidi

EU poskytuje příležitosti i pro mladé začínající podnikatele, kteří by rádi získali nové informace a cenné zkušenosti z podnikatelského prostředí, nejen v ČR, ale i v ostatních zemích EU. Stačí využít programu Erasmus pro mladé podnikatele (<http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=cs>).

Mladí lidé se mohou zapojit do evropské politiky mládeže

Politika EU je otevřená i názorům mladých lidí, i když jim ještě nebylo 18 let a nemohou tedy volit. Například nápad výměnných programů Erasmus pro vysokoškolské studenty vychází z návrhu mladých lidí. Mladí lidé v ČR mohou vyjádřit svůj názor v rámci Strukturovaného dialogu EU s mladými (www.kecejmedotoho.cz nebo http://europa.eu/youth/node/4450_cs).

Informace z EU pro mladé lidi

Informace o EU zaměřené na mladé lidi je možné sledovat na portálu Eurodesk.cz nebo na Evropském portálu pro mládež (<http://europa.eu/youth>).

Informace jsou k dispozici ve všech jazycích EU, včetně češtiny. Existuje také řada soutěží pro mladé lidi, například EUROSCHOLA, Evropský týden mládeže, Evropská setkání mládeže apod.

AKTUÁLNÍ DĚNÍ K VOLBÁM DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU Z POHLEDU MLADÝCH LIDÍ

Sledování a prezentaci voleb do Evropského parlamentu a jednotlivých kandidátů a politických stran se z pohledu mladých v České republice věnuje kampaň **Vím, proč volím** (www.vimprocvolim.cz). V rámci celoevropské Ligy mladých voličů (<http://www.youngvoters.eu>) můžete sledovat aktuální informace o volbách do Evropského parlamentu 2014, číst rozhovory s kandidáty, seznamovat se s jejich vizemi pro mladé i Evropskou unii, ale i se sami zapojit do diskuzí s kandidáty a dalšími mladými z ČR a celé EU.

Kampaň Vím, proč volím

Realizátorem kampaně Vím, proč volím je tým projektu Kecejme do toho, který se dlouhodobě snaží o povzbuzení občanské participace zejména mladých lidí. Projekt (www.kecejmedotoho.cz) zaštiťuje Česká rada dětí a mládeže. Na stránkách kampaně naleznete vše, co potřebujete vědět o volbách do Evropského parlamentu 2014. **Kdo kandiduje?** Jaká je historie stran? **Kde volit?** **Co kandidáti slibují mladým lidem?** A jak je to s českými a evropskými stranami? To vše stručně, přehledně, objektivně na www.vimprocvolim.cz.

MLADÍ LIDÉ V EVROPSKÉM PARLAMENTU

ANOTACE:

Žáci si představí situaci, kdy jsou pozváni do Evropského parlamentu, aby pohovořili před poslanci o možných politických krocích na podporu mladých lidí v EU. Ve skupinkách se připravují na toto vystoupení a následně třída zastupuje parlament a hlasuje o nejvhodnějších návrzích na podporu mládeže. Prostřednictvím aktivity se žáci zamyslí nad životními podmínkami, které mají mladí lidé v Evropské unii, a pokusí se hledat společná řešení, která by tyto podmínky zlepšila.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV a GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace, příp. informační a komunikační technologie

OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace, příp. vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV a GV: VMEGS, VDO (ZŠ), OSV

OV: OVDS, IKT

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

ZV a GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí, příp. kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

DOPORUČENÝ VĚK: 15+

CÍLE:

Žáci:

- dokážou formulovat své zájmy a představit své názory;
- umějí diskutovat a obhájit hodnoty, které jsou pro ně důležité.

DĚLKA: 45 minut

POMŮCKY:

- papíry, psací potřeby
- **PRACOVNÍ LIST** do každé skupiny
- tabule nebo flipchart

POSTUP:

1. Rozdělíme žáky do skupin podle následujícího popisu rolí:
  - Předseda třídy, případně jiný zvolený zástupce žáků, bude předsedou Parlamentu.

- Žáci z jedné třídy se rozdělí ideálně na čtyři pracovní skupiny (počet žáků ve skupině závisí na počtu žáků ve třídě).
  - Každá pracovní skupina si zvolí jednoho zástupce.
  - Zástupci pracovních skupin (ideálně 4) tvoří výbor Parlamentu.
  - Pro účely této aktivity tvoří Parlament vždy všichni žáci.
2. Každé skupině rozdáme **PRACOVNÍ LIST**.
  3. Poté vyzveme žáky, aby ve skupině vypracovali návrh na podporu mladých lidí v Evropské unii. Na přípravu jim ponecháme alespoň 15 minut.
  4. Zástupci skupin představí svůj návrh Parlamentu. Předseda Parlamentu zaznamenává během prezentace návrhy na tabuli.
  5. Následuje jednání výboru Parlamentu, kdy se zástupci pracovních skupin společně pod vedením (moderováním) předsedy domlouvají na společném návrhu. Zástupci sedí v kroužku a debatují tak, aby je slyšeli členové Parlamentu, kteří sedí kolem. Po přihlášení mohou členové parlamentu vstupovat do diskuze/jednání výboru. Cílem jednání výboru je předložit Parlamentu jeden společný návrh k hlasování. Na tuto část aktivity ponecháme žákům cca 15 minut.
  6. Na konci jednání výboru Parlamentu představí předseda návrh, ke kterému výbor dospěl, a nechá o něm hlasovat. Parlament má možnost návrh přijmout nebo odmítnout, případně dle času projednat návrhy na změny, pokud by někteří žáci (poslanci) nesouhlasili s některým zněním návrhu.
  7. Pokud je třída spokojena se svým návrhem, může své nápady dále zanechat na weby Ligy mladých voličů (www.youngvoters.eu) nebo v rámci projektu Kecejme do toho (www.kecejmedotoho.cz/diskuze; www.vimprocvolim.cz), odkud mohou být dále prezentovány volebním kandidátům nebo se mohou stát součástí strukturovaného dialogu EU s mladými lidmi.

REFLEXE:

V následné diskuzi zhodnotíme jednotlivé prezentace a poznatky žáků.

Ptáme se: *Jaké to bylo vymýšlet politické návrhy? Mají mladí lidé společné zájmy? Bylo snadné se domluvit s ostatními? Jak se dařilo prezentovat návrhy před třídou? Jaký by byl v prezentaci rozdíl, kdyby žáci opravdu stáli v Evropském parlamentu?* apod.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Doporučuji si na aktivitu vyhradit 90 minut. Žáci byli při vymýšlení zlepšovacích návrhů velmi kreativní. Překvapilo mě, v kolika návrzích požadovali tvrdší podmínky než ty, ve kterých žijeme. Hodně žáků chtělo, aby se více limitoval přístup k alkoholu, více trestalo přechovávání drog a ve škole se více pracovalo s hudbou. Při samotném procesu schvalování návrhu jsem žákům vysvětlila legislativní proces EU, protože aktivita tento proces nesupluje zcela.

Tereza Vodičková, SOU a SOŠ BEAN

MLADÍ LIDÉ V EVROPSKÉM PARLAMENTU

Představte si, že jste byli pozváni do Evropského parlamentu. Právě probíhá plenární zasedání. Parlament je plný poslanců a tématem dnešního jednání je, jak pomoci mladým lidem v Evropě. Byli jste pozváni společně s dalšími zástupci mladých lidí z celé EU, abyste představili své příběhy a nápady, jaké by měly být podmínky pro život mladých v EU. Máte tak jedinečnou příležitost změnit svět kolem sebe k lepšímu. Zároveň je to však velká zodpovědnost, protože nechcete prosazovat jen svůj zájem, ale pomoci všem mladým v Evropě – i vaši kamarádi a spolužáci na vás spoléhají.

Jistě jste už přemýšleli, jak se snadněji dostat do zahraničí „na zkušenou“ za brigádou či studiem, jak se dostat na dobrou školu, která by vás bavila a obohacovala, jaké podmínky byste chtěli mít po škole v zaměstnání nebo podnikání, jaké bydlení by se vám nejvíce líbilo...

Zamyslete se společně se spolužáky, co by pro takový „ideální svět“ mohla Evropská unie udělat. Nezapomeňte však, že to nesmí být na úkor ostatních mladých, ale ani dospělých či starších lidí – všichni jsou si rovni. Vaším úkolem je představit tuto vizi ostatním v Parlamentu a s ostatními zástupci mladých lidí, kteří přijeli z dalších států EU, se v parlamentním výboru shodnout na společném návrhu.

CO VOLÍM, KDYŽ VOLÍM

ANOTACE:

Aktivita vede žáky k uvědomění si rozdílu mezi volbami do národního a Evropského parlamentu. Žáci se seznámí prostřednictvím webového portálu www.vimprocvolim.cz s charakteristikami jednotlivých politických frakcí v Evropském parlamentu. Zamýšlejí se nad tématy, která jsou pro ně v evropských volbách zajímavá a důležitá, a hledají paralelu mezi programy kandidujících stran v ČR a prioritami jednotlivých politických skupin v Evropském parlamentu.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

GV: člověk a společnost, jazyk a jazyková komunikace, informační a komunikační technologie

OV: společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, jazykové vzdělávání a komunikace, vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

GV: OSV, VMEGS, MV

OV: OVDS, IKT

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

GV: k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské

OV: k řešení problémů, komunikativní, personální a sociální, občanské kompetence a kulturní povědomí, příp. kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

DOPORUČENÝ VĚK: 15+

CÍLE:

Žáci:

- si uvědomují rozdíl mezi volbami do národního a Evropského parlamentu;
- chápou princip politických skupin/frakcí v Evropském parlamentu;
- znají programy jednotlivých frakcí v Evropském parlamentu;
- dokážou reflektovat rozdíl mezi programem strany na národní a evropské úrovni.

DĚLKA: 90 minut

POMŮCKY:

- počítač s připojením k internetu
- papír, psací potřeby

POSTUP:

1. Rozdělíme žáky do skupin po třech až pěti.
2. Vysvětlíme jim princip rozdělení reprezentace v Evropském parlamentu (kandidující strany na národní úrovni vs. jejich příslušnost k politickým

skupinám/frakcím v EP – viz brožura Studentské volby do Evropského parlamentu 2014, str. 8 a 14, další informace na www.vimprocvolim.cz.

3. Zadáme žákům úkol, aby si na www.vimprocvolim.cz prošli charakteristiku jednotlivých politických skupin/frakcí v Evropském parlamentu a vybrali tu skupinu, která je nejvíce zaujme (případá jim důležitá).
4. Poté vyzveme každou skupinu, aby sdělila ostatním, co je zaujalo, překvapilo na politických skupinách zastoupených v Evropském parlamentu (směřujeme žáky k uvědomění, že je rozdíl mezi programem strany na národní a evropské úrovni – např. KDU-ČSL i TOP 09 jsou v EP obě členy stejné politické skupiny/frakce – Evropské lidové strany). Následuje společná diskuze.
5. Vyzveme skupiny, aby se pokusily odhadnout, která z kandidujících stran za Českou republiku by mohla nejlépe reprezentovat ve vybrané politické skupině/frakci (v té, kterou si zvolili v kroku č. 3). Poté necháme žáky ověřit, zda vytipovaná strana se k dané politické skupině/frakci ve skutečnosti hlásí.
6. Skupiny prezentují svá zjištění, zda se jim podařilo odhadnout vhodnou kandidující stranu, zda se strana skutečně k dané skupině/frakci hlásí apod.

REFLEXE:

Probíhá formou diskuze, jejímž prostřednictvím by si žáci měli uvědomit rozdíl mezi programem strany na národní a evropské úrovni.

ZKUŠENOSTI Z PRAXE:

Aktivita je časově náročnější, ale díky tomu, že jsem žáky dostatečně motivovala, tak výsledná i průběžné debaty stály za to. Materiály měli žáci prostudované, a tak kladli velmi zajímavé otázky. V rámci debaty se nejvíce řešila frakce euroskeptiků, žáci sami přicházeli s názory, že tato frakce je velmi důležitá, protože podstatou demokracie je mimo jiné i existence opozice. Nenastal problém s pochopením rozdílu národních politických stran a jednotlivých politických frakcí. Vzhledem k tomu, že se jednotliví žáci přeli o možnou příslušnost národních politických stran k frakcím, bylo patrné, že do problematiky voleb do EP začínají více pronikat.

Aktivita zdařile odkrývá vztah národních politických stran k EP. Studentské volby do EP tím dostávají větší smysl, jelikož rozhodování žáků o volbě bude podepřeno širšími znalostmi než doposud.

Tereza Vodičková, SOU a SOŠ BEAN

VÝUKOVÉ MODULY PRO ŽÁKY

Popsané výukové moduly připravuje **Centrum občanského vzdělávání** a naleznete je na stránkách Evropská unie hrou, EU pro učitele: <http://euhrou.cz/eu-pro-ucitele/vyukove-moduly-o-eu-pro-pedagogy-ss/> a na Metodickém portále Výchova k občanství: <http://www.vychovakobcanstvi.cz/pvo/lekce>.

Tematická oblast 1: Demokracie a volby

hodinová dotace 2 h (vyučovací)

Tento výukový modul je zaměřen na představení podstaty demokracie a významu voleb v demokratických režimech. Hlavním cílem je porozumění principům, na kterých funguje demokracie, role občana v demokracii a možnost jeho zapojení do demokratických procesů. Důraz je kladen především na význam voleb, které jsou hlavním prostředkem alternace moci, a na roli, kterou občané ve volbách zastávají.

Hlavní vzdělávací cíle:

- Žák si uvědomuje podstatu demokracie.
- Žák si uvědomuje roli a význam občanů v demokracii.
- Žák si uvědomuje význam a roli voleb v demokratických režimech.

Tematická oblast 2: Evropské volby 2014

hodinová dotace 2 h (vyučovací)

V tomto výukovém modulu se žáci dozvídají o funkci a roli Evropského parlamentu v Evropské unii. Evropský parlament je představen jako instituce, jejíž členové jsou přímo voleni občany členských zemí a jako instituce, která

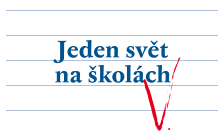

POŘADATEL:

SPOLUPRÁCE:

Zastoupení v České republice

MASARYKOVA UNIVERZITA
CENTRUM OBČANSKÉHO
VZDĚLÁVÁNÍ

